

**Strategia działania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Gdańsku
na lata 2021-2024 z perspektywą do 2027 roku**

Wykaz skrótów

KPOŚK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KSI	Krajowy System Informatyczny
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne źródła energii
POŚ	Prawo ochrony środowiska
POIiŚ 2007 – 2013	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 -2013
Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego/POŚ WP	Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025
Projekt Doradztwa Energetycznego	Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE
RLM	Równoważna liczba mieszkańców
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW/Fundusz	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku
wfośigw	wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej
WOPR	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
WPGO	Wojewódzki plan gospodarowania odpadami dla województwa pomorskiego 2020
Wspólna Strategia	Wspólna strategia działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2021-2024

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
1.1 Podstawa prawna przygotowania Strategii.....	4
1.2 Ocena realizacji Strategii w latach 2017-2020.....	4
1.3 Działania podejmowane w latach 2017-2020 w ramach Wspólnej Strategii działania NFOŚiGW i wfośigw.....	4
1.4 Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi.....	10
2. Analiza potrzeb w obszarze środowiska i energetyki.....	10
2.1 Informacje ogólne.....	10
2.2 Sytuacja społeczno – gospodarcza.....	11
2.3 Diagnoza stanu środowiska województwa pomorskiego i problemów jego ochrony. Analiza SWOT.....	12
2.4 Identyfikacja potrzeb w obszarze środowiska i ocena stanu wdrożenia prawa w województwie.....	13
3. Uwarunkowania działania oraz potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku.....	18
3.1 Uwarunkowania działania WFOŚiGW w Gdańsku.....	18
3.2 Potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku.....	20
4. Misja, cele i priorytety WFOŚiGW w Gdańsku.....	22
4.1 Misja i cele WFOŚiGW w Gdańsku.....	22
4.1.1 Priorytet I – Adaptacja do zmian klimatu, ochrona wód i gospodarka wodna.....	24
4.1.2 Priorytet II – Transformacja energetyczna gospodarki oraz ochrona powietrza..	25
4.1.3 Priorytet III – Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami.....	26
4.1.4 Priorytet IV - Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna.....	27
5. Efekty środowiskowe.....	28
6. Polityka finansowa.....	28
6.1 Założenia ogólne.....	29
6.2 Kierunki finansowania.....	29
6.3 Prognoza finansowania działań.....	30
7. Współpraca z NFOŚiGW oraz pozostałymi wfośigw.....	28
8. Aktualizacja i ocena funkcjonowania Strategii.....	32

1. Wprowadzenie

Zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne, aktualizacja Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2021-2024 oraz konieczność określenia zadań i priorytetów na najbliższe lata determinuje aktualizację Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

W Strategii zdefiniowano najważniejsze cele i zadania na najbliższe lata, przy uwzględnieniu zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności:

- rozszerzenie zakresu prowadzonych przez WFOŚiGW działań dot. tworzenia warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz jego promocję poprzez współpracę z podmiotami krajowymi tj. jednostkami samorządu terytorialnego, przedsiębiorcami oraz podmiotami mającymi siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹,
- udział WFOŚiGW w realizacji ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE,
- udział we wdrażaniu programów operacyjnych dla nowej perspektywy Unii Europejskiej 2021-2027, w zakresie priorytetów dot. ochrony środowiska i energetyki,
- udział WFOŚiGW w realizacji programów priorytetowych NFOŚiGW, w szczególności Czyste Powietrze oraz Moja Woda.

Sformułowane działania i priorytety oraz ogólne ramy dla finansowego oraz merytorycznego wsparcia przedsięwzięć dla zrównoważonego rozwoju regionu uwzględniają m.in.:

- poprawę środowiskowych warunków życia i zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi,
- stworzenie warunków do funkcjonowania i rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym,
- adaptację do zmian klimatu oraz zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców,
- transformację energetyczną gospodarki oraz zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i poprawę efektywności energetycznej,
- ochronę walorów przyrodniczych regionu,
- kształtowanie świadomości i postaw społecznych na rzecz zrównoważonego rozwoju Pomorza i przeciwdziałania zmianom klimatu.

Opracowywana corocznie na podstawie niniejszej Strategii lista zadań priorytetowych stanowi uszczegółowienie głównych kierunków działań na dany rok.

¹ Art. 400b ust. 2a Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) dalej POŚ,

1.1 Podstawa prawna przygotowania Strategii

Strategia została przygotowana i uchwalona na podstawie art. 400h ust. 4 pkt 1 oraz art. 400k ust. 3 pkt 1 ustawy POŚ. Przy opracowaniu Strategii uwzględniono zmieniające się uwarunkowania krajowe i regionalne oraz rekomendacje wynikające ze Wspólnej Strategii.

1.2 Ocena realizacji Strategii w latach 2017-2020

W latach 2017-2020 (dane do czerwca 2020) WFOŚiGW realizował założone priorytety, cele i działania określone w Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku na lata 2017-2020 z perspektywą do 2023 roku. Przy wsparciu Funduszu zrealizowanych zostało wiele istotnych dla zrównoważonego rozwoju regionu przedsięwzięć, których realizacja przynosi wymierne efekty ekologiczne jak również gospodarcze i społeczne.

Poniżej przedstawiono syntetyczne podsumowanie efektów działalności Funduszu.

1.2.1 Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Fundusz dofinansował szereg projektów z zakresu ochrony wód i gospodarki wodnej oraz ochrony powietrza, przedsięwzięcia z dziedziny gospodarki odpadami, przeciwdziałania poważnym awariom i klęskom żywiołowym oraz likwidacji ich skutków dla środowiska, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej oraz monitoringu środowiska. Priorytetowo traktowane były projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej.

W latach 2017-2020, w ramach ogłoszonych konkursów tematycznych, Fundusz realizował między innymi zadania z zakresu rozbudowy i modernizacji lokalnych oczyszczalni ścieków wraz z sieciami kanalizacyjnymi (konkurs Lokalne rozwiązania w gospodarce ściekowej na Pomorzu) oraz poprawy stanu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji w ramach konkursu „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w województwie pomorskim poza granicami aglomeracji ujętych w KPOŚK”. Z dużym powodzeniem realizowane były przedsięwzięcia mające na celu redukcję emisji substancji szkodliwych do atmosfery poprzez modernizację źródeł energii cieplnej (konkursy: Czyste Powietrze Pomorza, Czyste Powietrze Trójmiasta, Wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych) oraz konkursy poprawiające efektywność wykorzystywania energii w budynkach oraz efektywność energetyczną systemów oświetlenia przestrzeni publicznej i promocję nowych technologii (konkursy: LED dla pomorskich szkół, LED dla uczelni publicznych). W znacznym zakresie Fundusz udzielił wsparcia projektom realizowanym w ramach konkursu „KAWKA dla Pomorza – ograniczenie niskiej emisji”. Kontynuowano realizację projektów dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa pomorskiego. Jednostki samorządu terytorialnego, otrzymały dodatkowe środki finansowe na usunięcie i unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest powstałych w wyniku wystąpienia zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej (konkurs Usuwanie wyrobów zawierających azbest–likwidacja skutków klęski żywiołowej). W ramach przeciwdziałania poważnym awariom i klęskom żywiołowym oraz likwidacji ich skutków, dofinansowanie otrzymały jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej oraz podmioty z terenu województwa pomorskiego na zakup sprzętu i wyposażenia wykorzystywanego w akcjach ratowniczych (Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych, Konkurs na zadania realizowane przez jednostki OSP i WOPR).

Dużym zainteresowaniem spotkał się Program Priorytetowy skierowany do osób fizycznych, właścicieli domów jednorodzinnych na ocieplenie domu, wymianę okien czy na wymianę starego kotła grzewczego (Program Czyste Powietrze) oraz Program dla właścicieli użytków rolnych, zlokalizowanych na terenie województwa pomorskiego (Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie). Ponadto dużym powodzeniem cieszył się również, uruchomiony w 2020 roku, Program Moja Woda, dotyczący ochrony zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej.

Istotnym kierunkiem było inicjowanie działań w zakresie propagowania postaw proekologicznych oraz edukacji ekologicznej. Do udziału w konkursach Fundusz zapraszał jednostki organizacyjne (państwowe i samorządowe), jednostki badawczo-rozwojowe, szkoły wyższe, organizacje ekologiczne oraz media i wydawnictwa. Samorządy gmin pomorskich uzyskały wsparcie w realizacji programów i kampanii edukacyjno-informacyjnych.

Fundusz, realizując cele założone w Strategii, wspierał rozwój innowacji oraz prowadził działania w zakresie edukacji ekologicznej skierowane do różnych grup wiekowych i społecznych, w tym dofinansował działalność tzw. Zielonych Szkół prowadzonych przez Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych oraz Stację Morską Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego. Wspierał pracodawców zatrudniających absolwentów szkół wyższych (konkurs Praktyczna Edukacja Ekologiczna Absolwentów) w celu praktycznego przygotowania ich do pracy w ochronie środowiska. Prowadził w szerokim zakresie kampanię informacyjną dotyczącą możliwości finansowania zadań z obszaru ochrony środowiska. Promując działania w zakresie wspierania projektów związanych z ochroną środowiska i edukacją ekologiczną Fundusz organizował konferencje, warsztaty szkoleniowe i wystawy poświęcone przedsięwzięciom realizowanym w regionie, dofinansowywał artykuły prasowe, audycje radiowe i telewizyjne. Fundusz od wielu lat współorganizował Pomorskie Dni Energii, coroczne wydarzenie promujące racjonalne gospodarowanie energią i stosowanie odnawialnych źródeł energii. Działania związane z czynną ochroną przyrody, które uzyskały finansowe wsparcie Funduszu, przyczyniły się do ochrony gatunków i siedlisk oraz przywracania drożności korytarzy ekologicznych na obszarze województwa pomorskiego. Fundusz między innymi wspierał projekty realizowane przez Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku oraz organizacje pozarządowe.

Działalność WFOŚiGW w latach 2017-2020, zgodnie z wyznaczonymi priorytetami, przyniosła wymierne efekty w postaci udziału w najważniejszych przedsięwzięciach ekologicznych na terenie województwa pomorskiego, dlatego też w zbliżonym kształcie powinna być kontynuowana w ramach zaktualizowanej Strategii na lata 2021-2024.

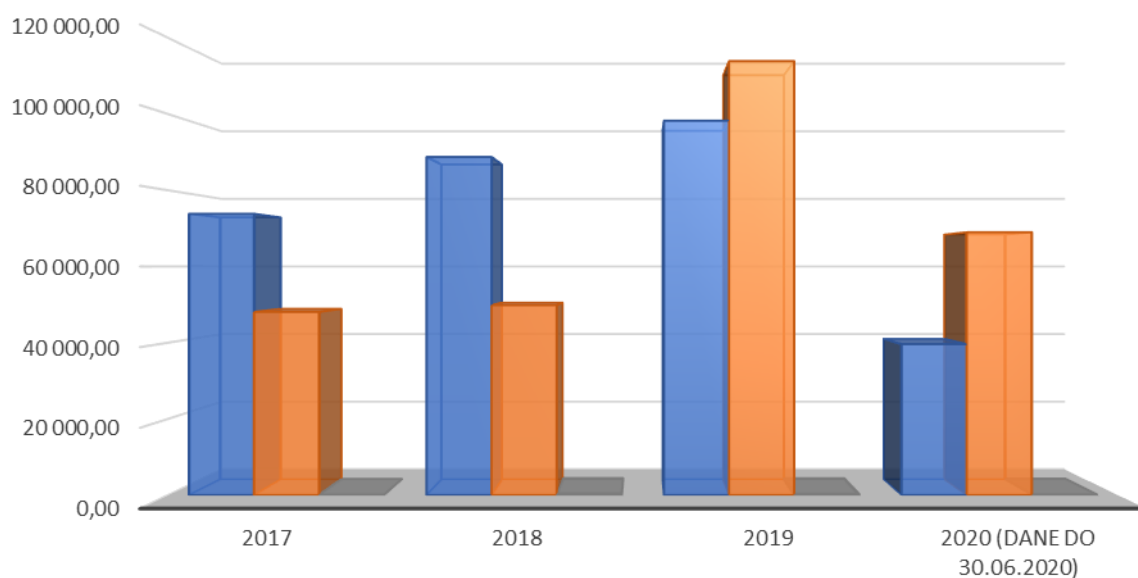
Znaczące zwiększenie udzielanej przez Fundusz pomocy, przy tym samym poziomie posiadanych środków (efekt dźwigni finansowej), możliwe było dzięki stosowaniu mechanizmów finansowania w postaci preferencyjnie oprocentowanych pożyczek oraz dopłat do oprocentowania kredytów komercyjnych. Stosowane zasady wpłynęły na poprawę jakości wdrażanych projektów, również dzięki zaangażowaniu środków własnych inwestorów. Premią za zrealizowanie zadania i osiągnięcie zakładanego efektu ekologicznego były częściowe umorzenia kwot pożyczek.

Bezwrotne dofinansowanie tj. dotacje, udzielane były przede wszystkim na zadania z zakresu ochrony przyrody i edukacji ekologicznej oraz na zadania o niskiej rentowności, których realizacja była niezbędna do wypełnienia wymogów środowiskowych.

Łączna wartość zawartych w latach 2017-2020 (dane do 30 czerwca 2020 r.) umów o dofinansowanie wyniosła ok. 581,09 mln zł. Analiza wydatków Funduszu w tym okresie wskazuje na dominujący udział finansowania zwrotnego (52%).

Tabela poniżej prezentuje strukturę wydatków Funduszu (zawarte umowy) w podziale na formy udzielonego dofinansowania w poszczególnych latach 2017-2020.

Struktura wydatków Funduszu (zawarte umowy) w podziale na formy udzielonego dofinansowania w latach 2017-2020 (tys. zł)



	2017	2018	2019	2020 (dane do 30.06.2020)
■ w formie pożyczek	73 810,80	88 720,64	98 229,30	39 614,46
■ w formie dotacji	48 067,90	49 826,48	113 851,91	68 967,58
■ w formie dopłat do orpcentowania kredytów komercyjnych	127,50	354,72	307,10	213,63

Narodowy i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej stanowią system finansowania ochrony środowiska i tworzą sieć „środowiskowych centrów kompetencji” w Polsce. Wspólna Strategia oraz wzajemne powiązania pomiędzy tymi instytucjami rozszerzają możliwości finansowania przedsięwzięć ekologicznych. W latach 2017-2020 WFOŚiGW pozyskał zwrotne oraz bezzwrotne środki finansowe udostępnione w ramach Programów Priorytetowych NFOŚiGW w kwocie ponad 367 mln zł.

Środki te zostały przeznaczone na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska lub gospodarki wodnej, w tym zapewnienia wkładu własnego beneficjentom środków UE oraz na zadania z zakresu:

- rozwoju rozproszonych odnawialnych źródeł energii;
- ograniczenia niskiej emisji oraz poprawy efektywności energetycznej;
- usuwania wyrobów zawierających azbest;
- zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz zmniejszenia zużycia energii w budynkach;

- wsparcia w zakupie specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń.

Wsparcie finansowe otrzymały również osoby fizyczne, właściciele domów jednorodzinnych, właściciele użytków rolnych, zlokalizowanych na terenie województwa pomorskiego.

Poniżej wykaz konkursów tematycznych, realizowanych w ramach Programów Priorytetowych NFOŚiGW:

- 1) SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW. Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest.;
- 2) SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION;
- 3) Program Priorytetowy Czyste Powietrze;
- 4) Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie;
- 5) Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych;
- 6) Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie;
- 7) Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- 8) Program Priorytetowy Moja Woda.

W latach 2017-2020 zrealizowanych zostało szereg przedsięwzięć przy wsparciu ze środków WFOŚiGW, które przyniosły wymierne efekty. Poniżej przedstawiono zestawienie głównych efektów środowiskowych (ekologicznych i rzeczowych) osiągniętych w okresie 2017-2020:

- oczyszczalnie ścieków:
 - modernizacja: 10 645,85 m³/dobę;
 - zwiększenie przepustowości: 1 344,5 m³/dobę
- kolektory sanitarne: 125 955,72 mb
- unieszkodliwienie ok. 6 225,57 Mg odpadów zawierających azbest,
- uniknięcie bądź ograniczenie emisji CO₂ – 71,83 tys. Mg/rok,
- rozwój instalacje OZE, w tym m. in.:
 - instalacji kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni 575,52 m²,
 - instalacji pomp ciepła o łącznej mocy 1 694,5 kW,
 - instalacje wykorzystujące biomasę o łącznej mocy 14 917,7 kW,
 - instalacji ogniw fotowoltaicznych o łącznej mocy 48 kW.
- zakup 48 specjalistycznych średnich/ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych.

➤ **Wdrażanie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013**

Zgodnie z umową dotacji celowej z dnia 15.05.2016 r. zawartą pomiędzy Ministrem Środowiska a WFOŚiGW w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, Fundusz pełnił rolę Instytucji Wdrażającej dla osi priorytetowych: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi dla projektów o wartości poniżej 25 mln euro.

W latach 2016-2020 prowadzono działania w ramach trwałości POIiŚ 2007-2013. Fundusz wykonywał prace obejmujące między innymi:

- monitorowanie realizacji projektów i sprawozdawczość,
- przeprowadzenie planowanych kontroli trwałości wraz z ich obsługą informatyczną w KSI.

W ramach powyższych zadań monitorowano osiągnięte efekty ekologiczne dla 27 projektów, przekazywano do Ministerstwa Środowiska informacje dotyczące stanu urządzeń realizowanych w ramach ochrony brzegów morskich oraz wypełniano obowiązki określone w Wytycznych w zakresie sprawozdawczości POIiŚ 2007-2013. Poza tym przeprowadzono kontrolę trwałości wynikającą z Roczego Planu Kontroli POIiŚ w sektorze środowisko na dany rok kalendarzowy.

WFOŚiGW w Gdańsku zakończył rozliczanie w 2016 roku 46 umów o dofinansowanie i przekazał beneficjentom za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego 622 688 793,04 zł dofinansowania ze środków UE. Wartość zrealizowanych w ramach POIiŚ 2007-2013 zadań wyniosła 1 117 459 453,80 zł. W 2017 r. rozliczył efekt ekologiczny dla 1 projektu, który został złożony do WFOŚiGW w grudniu 2016 r. i potwierdził zrealizowanie efektu ekologicznego dla 25 projektów.

Pozyskane środki finansowe umożliwiły budowę/modernizację ok. 520 km sieci kanalizacji sanitarnej, 120 km sieci wodociągowej, ok. 17 km kanalizacji deszczowej, rozbudowę i modernizację 15 oczyszczalni ścieków, 17 stacji uzdatniania wody, 1 zakładu unieszkodliwiania odpadów oraz ochronę 10,5 km brzegów morskich. Do sieci kanalizacji sanitarnej zostało podłączonych 61 618 osób/RLM, a do sieci wodociągowej – 5 557 osób.

1.2.2 Tworzenie warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej

W wyniku rozszerzenia dotychczas prowadzonej działalności WFOŚiGW tworzył warunki do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Prowadzone przez Fundusz działania ukierunkowane były na pomoc merytoryczną wnioskodawcom w ramach przygotowywanych przedsięwzięć, w tym dla perspektywy finansowej UE 2014–2020.

Inicjatywa Funduszu w ramach tego działania dotyczyła zarówno obszaru związanego z energetyką, jak i środowiskiem. Aktywnością wpisującą się w tworzenie warunków było podjęcie przez Fundusz roli beneficjenta oraz partnera w realizacji projektów ubiegających się o dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach działania 11.4 Ochrona różnorodności biologicznej. Jednocześnie WFOŚiGW rozwinął znacznie kompetencje w zakresie doradztwa energetycznego. Fundusz zaangażował się w projekt systemowy pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkalnictwa oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Z uwagi na spójność z działaniami podejmowanymi w ramach systemu doradztwa oraz inicjatyw Komisji Europejskiej, Fundusz podjął rolę Regionalnego Koordynatora Porozumienia Burmistrzów w województwie pomorskim.

1.3 Działania podejmowane w latach 2017-2020 w ramach Wspólnej Strategii

Realizacja celów *Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020* związana była z zaangażowaniem WFOŚiGW w realizację następujących priorytetów współpracy:

- *Koncentracja działań NFOŚiGW i wfośigw na tworzenie warunków do wsparcia wdrażania i pełnego wykorzystania dostępnych dla Polski środków europejskich na ochronę środowiska i gospodarkę wodną*

Fundusz podjął działania ukierunkowane na doradztwo w zakresie możliwości wykorzystania środków UE dostępnych w ramach programów operacyjnych dla priorytetów dot. ochrony środowiska i energetyki. Jednocześnie w zakresie priorytetów dot. edukacji ekologicznej i bioróżnorodności wraz z partnerami zrealizował projekty, które były współfinansowane ze środków UE.

- *Zwiększenie wykorzystania dostępnych środków Funduszy i efektywności ich wykorzystania*

Zaangażowanie Funduszu w pozyskanie środków dostępnych w ramach ogólnopolskich programów oferowanych przez NFOŚiGW dało możliwość realizacji wielu przedsięwzięć, które z uwagi na ograniczony budżet WFOŚiGW nie byłyby możliwe do realizacji. W okresie 2017 - 2020 pozyskano z NFOŚiGW, zarówno w formie bezzwrotnej jak i zwrotnej, środki na poziomie ponad 367 mln zł przy wypracowanym przez 25 lat kapitale własnym WFOŚiGW w wysokości 210mln zł.

- *Poprawa komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej*
- *Sprawną obsługą beneficjentów*

Powyższe priorytety są ze sobą ściśle powiązane. Realizując je prowadzono działania przyczyniające się do podnoszenia kompetencji pracowników Funduszu, a co za tym idzie poprawy obsługi beneficjentów. Pracownicy uczestniczyli w szkoleniach grupowych i indywidualnych, w tym w zakresie obsługi wnioskodawców/beneficjentów, pomocy publicznej, zamówień publicznych, informacji i edukacji oraz ochrony przyrody. Nabywali również wiedzę i doświadczenie podczas organizowanych spotkań roboczych pracowników NFOŚiGW i wfośigw, w tym związanych z wdrażaniem wspólnych programów priorytetowych. Poprawa komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej to również informatyzacja Funduszu. Szereg procesów wciąż wymaga udoskonalenia wsparcia informatycznego.

- *Adaptacja do zmian i wyzwań związanych z wdrażaniem polityk i instrumentów finansowych UE*

Działania realizowane w ramach tego priorytetu w głównej mierze koncentrowały się wokół Projektu Doradztwa Energetycznego. Jednocześnie fundusze uruchomiły największy w swej historii Program Czyste Powietrze, mający na celu poprawę efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkaniowych.

- *Wzmacnianie potencjału Funduszy w zakresie programowania, monitoringu, ewaluacji oraz prognozowania*

W zakresie tego priorytetu skoncentrowano się na wdrożeniu systemu informatycznego obsługującego Program Czyste Powietrze.

Uruchomiony został Portal Beneficjenta umożliwiający składanie wniosków i komunikację z wnioskodawcami i beneficjentami tego programu. Podobne rozwiązania zastosowano dla programu Moja Woda.

1.4 Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia działania zachowuje spójność z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi zarówno na poziomie europejskim, krajowym oraz regionalnym. Cele wszelkich zadań realizowanych przy współudziale środków WFOŚiGW w Gdańsku spójne są z zapisami stosownych dokumentów strategicznych, w tym:

- Długookresową Strategią Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Strategicznym Planem Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowym Planem na rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030,
- Pakietem klimatyczno-energetycznym (zwanym pakietem „3x20%”),
- Strategią Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
- Strategią Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego,
- Polityką Ekologiczną Państwa 2030,
- Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2022,
- Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych ,
- Planem strategicznym na rzecz różnorodności biologicznej do roku 2020,
- Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030²,
- Programem Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025,
- Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2022 .

2. Analiza potrzeb w obszarze środowiska i energetyki³

2.1 Informacje ogólne

Powierzchnia województwa wynosi 18 321 km², co stanowi 5,9% obszaru Polski. Mieszka w nim ponad 2,3 mln osób.

Strukturę terytorialną województwa tworzą:

- na poziomie powiatowym: 16 powiatów ziemskich i 4 miasta na prawach powiatu,
- na poziomie gminnym: 123 gminy, w tym 23 miejskich, 19 miejsko-wiejskich i 81 wiejskich.

Województwo pomorskie położone jest nad Morzem Bałtyckim. Linia brzegowa województwa stanowi ponad 60% linii brzegowej Polski i wynosi 316 km. Zachodzące również poza granicami województwa zjawiska, zarówno naturalne jak i antropogeniczne, wywierają znaczący wpływ na przebieg procesów ekologicznych w basenie Morza

² Projekt Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 przyjęty uchwałą nr 914/190/20 z dnia 15 października 2020 r.

³ W rozdziale tym wykorzystano informacje i dane z następujących dokumentów: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 projekt z dnia 15 października 2020 r., przyjęta uchwałą nr 914/190/20 wraz z dokumentami diagnostycznymi i projektowymi, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030, Rocznik Statystyczny Województw 2019, Mapa Podziału Hydrograficznego Polski

Bałtyckiego. Najbardziej rozległą depresję w kraju stanowi obszar Deltę Wisły (Żuławy Wielkie i Żuławy Gdańskie). Jest to najbardziej zagrożony powodzią obszar Polski.

Województwo należy do najbardziej zalesionych (trzecie miejsce w kraju) - lasy pokrywają ponad 36 % jego powierzchni.

Na terenie województwa występuje około 2 800 jezior o powierzchni większej niż 1 ha oraz duża liczba torfowisk bałtyckich. Około 1/3 powierzchni województwa zajmują przyrodnicze obszary chronione, w tym 2 parki narodowe, 9 parków krajobrazowych (z których 7 całkowicie znajduje się w obrębie województwa) oraz 130 rezerwatów przyrody, 44 obszary chronionego krajobrazu, wiele pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej i użytków ekologicznych. Istotne znaczenie mają również obszary chronione w ramach sieci NATURA 2000⁴.

Obszar województwa stanowi część dorzeczy: Wisły, rzek Przymorza i Odry. W województwie położonych jest w całości lub częściowo 21 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wymagających szczególnej ochrony. Położenie nadmorskie, duża liczba jezior i lasów, przyrodnicze obszary chronione oraz dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe umożliwiają rozwój różnych form rekreacji i turystyki, ale rodzą również szereg problemów środowiskowych, wymagających znaczących nakładów.

2.2 Sytuacja społeczno – gospodarcza

Gospodarka Pomorza ma charakter wielofunkcyjny, istotne znaczenie mają usługi, w szczególności turystyka. Rozwijają się tu zarówno gałęzie tradycyjnie związane z przemysłem morskim: budowa i remonty statków, stocznie jachtowe, przeładunki, spedycja i związany z tym transport, żegluga, jak i branże wysoko wyspecjalizowane m.in. teleinformatyka, czy przemysł petrochemiczny i farmaceutyczny.

Nie mniej istotne są branże spożywcza, drzewno-meblarska, budowlana oraz elektromaszynowa. Zauważalny jest wzrost aktywności inwestorów zewnętrznych, szczególnie w takich branżach jak: energetyka, BPO⁵ i przemysły kreatywne. Do sektorów priorytetowych należą: elektronika, logistyka, sektor morski, nowoczesne usługi dla biznesu, ICT⁶, biotechnologia i chemia lekka oraz przetwórstwo rolno-spożywcze. Coraz większe znaczenie mają również usługi o znaczeniu ponadregionalnym (nauka, szkolnictwo wyższe, ochrona zdrowia, kultura).

Województwo jest regionem w znacznym stopniu zurbanizowanym, wskaźnik ludności zamieszkującej w miastach wynosi ok. 63,7 %. Największa intensywność użytkowania i zagospodarowania wyróżnia tereny położone nad Zatoką Gdańską - obszar metropolitalny zamieszkiwany jest przez ok. 56,8 % mieszkańców województwa. Gęstość zaludnienia w województwie zbliżona jest do średniej krajowej i wynosi 127 osób/km².

W przeciwieństwie do pozostałych województw, pomorskie cechują korzystne trendy demograficzne. Województwo wciąż odnotowuje najwyższy w kraju przyrost liczby mieszkańców. Wynika to zarówno z dodatniego przyrostu naturalnego, jak

⁴ tj. Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 - PLB oraz obszary ochrony ptaków i siedlisk przyrodniczych PLC – 15, a także obszary mające znaczenie dla Wspólnoty - PLH: zatwierdzone decyzją Komisji Europejskiej – 97, w tym 48 proponowanych

⁵ Business Process Outsourcing rozumiany jako kompleksowa obsługa wszelkich procesów biznesowych w trybie usługi outsourcingowej

⁶ Information and communication technologies -Technologie informacyjno-komunikacyjne

i dodatniego bilansu migracji wewnątrz krajowych. Przy jednoczesnym, coraz bardziej zauważalnym, ruchu ludności z miast na tereny wiejskie, zjawisko to może implikować liczne problemy. Rozprzestrzenianie się zabudowy mieszkaniowej poza tereny dotychczas zurbanizowane wymaga wypracowania spójnej i efektywnej polityki przestrzennej (ochrona krajobrazu przed degradacją, zapobieganie fragmentaryzacji siedlisk) oraz zapewnienia odpowiednich rozwiązań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich oraz zaopatrzenia w ciepło.

2.3 Diagnoza stanu środowiska województwa pomorskiego i problemów jego ochrony. Analiza SWOT⁷

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadmorskie położenie, dostęp do morza i jego zasobów. 2. Ponadprzeciętne walory przyrodnicze i krajobrazowe wpływające na atrakcyjność osiedleńczą i turystyczną. 3. Znaczące zasoby dyspozycyjne wód powierzchniowych i podziemnych oraz duża lesistość. 4. Dobrze rozbudowana infrastruktura ochrony środowiska, w szczególności na terenach zurbanizowanych. 5. Bardzo dobre warunki dla rozwoju energetyki, w szczególności ze źródeł odnawialnych. 6. Wysoki potencjał lokalizacyjny dużych źródeł energetycznych. 7. Wysoki poziom technologii wytwarzania paliw płynnych. 8. Potencjał dla rozwoju infrastruktury przesyłu, magazynowania i przeladunku paliw płynnych i gazu ziemnego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysokie ryzyko powodziowe na dużych obszarach oraz niezadawalający stan techniczny urządzeń ochrony przeciwpowodziowej. 2. Rosnąca presja na środowisko. Brak zintegrowanego systemu zarządzania środowiskiem. 3. Uszczuplenie terenów o cennych walorach przyrodniczych na rzecz innych funkcji społecznych i gospodarczych, w tym turystycznych. 4. Postępująca degradacja krajobrazów poprzez presję inwestycyjną skutkującą nieuporządkowaną urbanistycznie zabudową. 5. nierozwiązany problem gospodarki wodno-ściekowej na niektórych terenach wiejskich oraz niezadawalający stopień odzysku odpadów komunalnych. 6. Przekroczenia standardów jakości powietrza. 7. Zbyt wolna poprawa efektywności energetycznej. 8. Niedobór mocy wytwórczych oraz wyeksploatowana i niedostatecznie rozbudowana infrastruktura przesyłu energii elektrycznej i gazu. 9. Stan sieci elektroenergetycznych stanowiący przeszkodę dla rozwoju energetyki rozproszonej. 10. Brak skutecznego zarządzania obszarami przybrzeżnymi.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zrównoważone wykorzystanie znaczącego i zróżnicowanego potencjału środowiska województwa jako podstawy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kryzys klimatyczny i dalszy wzrost ryzyka katastrof naturalnych. Fizyczne zagrożenie strefy brzegowej morza i bezpieczeństwa

⁷ Źródło: Regionalny Program Strategiczny w zakresie energetyki i środowiska Ekoefektywne Pomorze, zatwierdzony uchwałą (czyją) nr 415/324/18 z dnia 24 kwietnia 2018 r. oraz Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 projekt przyjęty uchwałą nr 914/190/20 w dniu 15 października 2020 r. (czyją) wraz z dokumentami diagnostycznymi i projektowymi.

<p>jego rozwoju.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym. 3. Wzrost znaczenia zarządzania miastami i ich obszarami funkcjonalnymi w celu racjonalizacji korzystania z zasobów. 4. Zagospodarowanie odpadów na cele energetyczne. 5. Poprawa bioróżnorodności i wypracowanie planu zarządzania obszarami przybrzeżnymi na terenie województwa. 6. Adaptacja do zmian klimatu poprzez zwiększenie naturalnej retencji wód, przebudowę drzewostanów dostosowanych do siedlisk oraz ochronę brzegów morskich. 7. Osiągnięcie dobrego stanu wód m.in. poprzez przeciwdziałanie nadmiernej eutrofizacji, ochrona zasobów wód podziemnych. 8. Wprowadzenie zdywersyfikowanego, stabilnego i przyjaznego miksu energetycznego poprzez rozwój różnych form energetyki odnawialnej, konwencjonalnej i jądrowej oraz energetyki rozproszonej. 9. Zwiększenie ilości energii produkowanej w odnawialnych źródłach w całkowitym bilansie energetycznym województwa. 10. Duże możliwości poprawy efektywności energetycznej (wytwarzanie, przesył i dystrybucja, wykorzystanie energii). 11. Poprawa niezawodności sieci oraz rozwój sieci inteligentnej typu SMART GRID. 12. Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej, gazowej i paliwowej oraz zwiększenie pojemności baz magazynowych i zdolności przeładunkowych. 13. Dywersyfikacja źródeł i kierunków dostaw energii elektrycznej i gazu ziemnego. 	<p>ludzi w wyniku wzrostu poziomu morza, ekstremalnych zjawisk hydrometeorologicznych oraz zabudowy klifów i terenów zagrożonych powodzią i podtopieniem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Presja turystyczna i inwestycyjna na obszary cenne przyrodniczo, obszary potencjalnego zagrożenia powodzią, zmiany w ukształtowaniu terenu koryta wielkiej wody, pogłębiający się nieład przestrzenny, degradacja krajobrazów. 3. Postępująca eutrofizacja wód powierzchniowych, w tym jezior. 4. Intensyfikacja produkcji rolnej. 5. Postępująca ekspansja obcych inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt. 6. Niska świadomość społeczeństwa i przedsiębiorców w zakresie problemów ochrony środowiska i poszanowania energii. 7. Wzrost oddziaływania sektora przemysłowej energetyki na środowisko.
--	---

2.4 Identyfikacja potrzeb w obszarze środowiska i energetyki

W każdym obszarze środowiskowym i energetyki realizowane są projekty, które umożliwiają poprawę warunków życia i zrównoważone korzystanie z zasobów w województwie pomorskim. W obszarach środowiska i gospodarki wodnej można zidentyfikować ponad 57 aktów prawa unijnego (dyrektywy i rozporządzenia). Obowiązuje również wiele krajowych aktów prawnych określających cele środowiskowe dla poszczególnych obszarów.

WFOŚiGW realizuje działania statutowe od ponad 25 lat. Na podstawie wiedzy eksperckiej oraz dostępnych materiałów krajowych i regionalnych przeprowadzono analizę potrzeb i identyfikację przedsięwzięć w zakresie energetyki i środowiska dla województwa pomorskiego na lata 2021-2024.

Od 2015 Fundusz realizuje projekt pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Rozwijana jest współpraca z samorządami szczebla gminnego, szczególnie poprzez realizację szkoleń energetyków gminnych w celu poprawy kompetencji energetycznych w jednostkach samorządu terytorialnego. W wyniku tych prac zidentyfikowano zadania, które bez realnego wsparcia mogą opóźnić osiągnięcie celów środowiskowych w poszczególnych obszarach. Analiza stanu wdrożenia wymogów prawnych oraz identyfikacja problemów, wskazuje na następujące potrzeby w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz energetyki:

A. w zakresie adaptacji do zmian klimatu oraz ochrony wód i gospodarki wodnej:

- realizacja celów Dyrektywy 2000/60/WE, a tym samym ustawy Prawo wodne (Dz.U. z 2020 r. poz. 310 ze zm.), ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej poprzez wsparcie inwestycji przyczyniających się do osiągnięcia dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, nie tylko tych zlokalizowanych na obszarach objętych aglomeracjami ściekowymi,
- realizacja celów związanych z gospodarowaniem wodami i polepszaniem ich jakości jest bezpośrednio związana ze wsparciem działań mających na celu ograniczenie zrzutu zanieczyszczeń biogenych (azotu i fosforu) do morza wraz z wodami Wisły ze względu na zły stan jednolitych części wód przybrzeżnych (Morze Bałtyckie) oraz przejściowych (Zatoka Gdańska),
- powstrzymanie procesów przyspieszonej eutrofizacji jezior tj. ochrona wód, ochrona bioróżnorodności i edukacja ekologiczna. Osiągnięcie efektu związanego z ograniczeniem spływu zanieczyszczeń na obszarze zlewni możliwe będzie w wyniku realizacji zintegrowanych i interdyscyplinarnych projektów,
- wypełnienie wymogów dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (budowa i rozbudowa systemów kanalizacji sanitarnej, budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków),
- wspieranie działań i technologii mających na celu wdrażanie innowacyjnych rozwiązań umożliwiających oczyszczanie ścieków komunalnych uwzględniające potrzebę oczyszczania zwiększających się stężeń niektórych substancji (np. substancji farmaceutycznych) oraz mikroodpadów np. mikroplastiku,
- z uwagi na wyeksploatowanie i amortyzację instalacji i urządzeń identyfikowane są przedsięwzięcia dotyczące szerokokorozumianej modernizacji. Ważnym stało się także, aby przygotowywane inwestycje i rozwiązania opierały się na inteligentnych systemach zarządzania siecią oraz wykorzystywały potencjał zbiorczych systemów odbioru i oczyszczania ścieków oraz ograniczały koszty poprzez zwiększenie efektywności energetycznej instalacji, w szczególności w kontekście prowadzonych procesów oczyszczania ścieków,
- wdrażanie efektywnych rozwiązań umożliwiających rozwój systemów gospodarowania ściekami na obszarach wiejskich o rozproszonej zabudowie,
- rozwój systemów kompleksowego zagospodarowania osadów ściekowych w związku z prognozowanym wzrostem masy wytwarzanych osadów oraz zmianą sposobu ich

zagospodarowania (ograniczenie składowania i czasowego magazynowania osadów) w kierunku jak największego odzysku energii i surowców z osadów ściekowych,

- ze względu na nadmorskie położenie oraz obszar Deltę Wisły istnieje potrzeba przygotowania szerszych i zintegrowanych programów dotyczących adaptacji do zmian klimatu. Realizacja przedsięwzięć wpisujących się w politykę dostosowania do zmian klimatu z uwagi na znaczenie, zasięg oddziaływania oraz koszty wymagać będzie wsparcia ze środków dostępnych na poziomie krajowym,
- z uwagi na wysoki stopień zagrożenia powodziowego na znacznych przestrzeniach województwa istnieje potrzeba realizacji działań mających na celu kompleksowe zabezpieczenie przed skutkami powodzi,
- realizacja działań mających na celu zapobieganie skutkom katastrof naturalnych (powodzie, susze, pożary, wichury), racjonalna i zasobooszczędna gospodarka wodna, w tym na potrzeby komunalne z wykorzystaniem innowacyjnych procesów korzystania z wody, dążeniem do zwiększenia magazynowania wody oraz poprawą środowiska miejskiego poprzez inwestycje w zielono-niebieską infrastrukturę.

B. w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowania odpadami:

- realizacja celów wynikających z Dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz Dyrektywy 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów, a tym samym ustawy o odpadach (Dz.U. z 2020 r. poz. 797 ze zm.) i ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1439) poprzez:
 - wsparcie działań służących zapobieganiu powstawania odpadów oraz przygotowaniu odpadów do ponownego użycia,
 - wsparcie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z planem inwestycyjnym WPGO,
 - rozbudowę systemów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych u źródła, w tym odpadów opakowaniowych, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów niebezpiecznych oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
 - zwiększenie udziału odzysku, w tym recyklingu, ze szczególnym uwzględnieniem odzysku energii z odpadów,
- wspieranie działań organizacyjnych, edukacyjno-informacyjnych oraz innowacyjnych technologii umożliwiających ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów zmierzające do racjonalnego wykorzystania zasobów, jak również zminimalizowania ilości wytwarzanych odpadów,
- potrzeba realizacji przedsięwzięć związanych z rozbudową, przebudową lub modernizacją instalacji w związku ze zmianą przepisów prawa oraz pojawiającymi się w trakcie eksploatacji problemami,
- osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji materiałowych odpadów komunalnych wiąże się z podjęciem szeregu działań, w tym inwestycyjnych, mających na celu rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych u źródła,
- uzupełnienie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi o instalacje do zagospodarowania tzw. frakcji energetycznej,
- zagospodarowanie odpadów przemysłowych i niebezpiecznych,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest.

C. w zakresie transformacji energetycznej gospodarki oraz ochrony powietrza:

- wsparcie działań mających na celu budowę gospodarki niskoemisyjnej Pomorza poprzez realizację przedsięwzięć przyczyniających się do poprawy jakości powietrza, zwiększenia świadomości ekologicznej i tworzenia zielonych miejsc pracy,
- realizacja celów wynikających z Dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy, a tym samym ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) poprzez:
 - wsparcie inwestycji mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń, w tym przede wszystkim tzw. niskiej emisji,
 - rozwój przyjaznych środowisku form transportu,
 - rozwój systemu monitoringu i oceny jakości powietrza,
- wsparcie działań związanych z realizacją celów wynikających z Europejskiego Zielonego Ładu, w tym przede wszystkim poprawę efektywności energetycznej w budownictwie, zmniejszenie emisyjności sektora energetycznego oraz rozwój czystszych form transportu,
- wsparcie działań mających na celu wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, które przyczynią się do realizacji Dyrektywy 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych,
- wsparcie działań poprawiających i promujących efektywność energetyczną i przyczyniających się do realizacji celów Dyrektywy 2012/27/WE.

D. w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, informacji i edukacji ekologicznej:

- wsparcie działań z zakresu ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów przyczyni się do realizacji celów Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków, jak i Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory, a tym samym ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2020 poz. 55 ze zm.) poprzez:
 - sporządzanie i aktualizację planów ochrony istniejących form ochrony przyrody oraz realizację ich zapisów w zakresie czynnej ochrony przyrody i monitoringu osiągniętych efektów oraz objęcie ochroną prawną nowych obszarów o cennych walorach przyrodniczych, narażonych na degradację,
 - powstrzymanie fragmentacji i likwidacji korytarzy ekologicznych poprzez odpowiednio prowadzone udrażnianie i renaturyzację rzek i innych cieków, ochronę starych drzew i alei przydrożnych, odtwarzanie miedz, zakrzewień i zadrzewień śródpolnych oraz budowę przejść dla zwierząt,
 - ochronę terenów wodno-błotnych i podmokłych,
 - budowę i zapewnienie prawidłowego funkcjonowania ośrodków rehabilitacji dla zwierząt gatunków chronionych, tworzenie i ochronę miejsc lęgowych i zimowania,
 - ochronę ekosystemów jezior poprzez powstrzymanie procesów ich nadmiernej eutrofizacji,
 - ochronę owadów zapylających rośliny poprzez nasadzenie roślin stanowiących bazę pokarmową i budowę miejsc schronienia dla populacji owadów dziko żyjących,
 - reintrodukcję zwierząt i roślin gatunków chronionych, zagrożonych lub narażonych na wyginięcie,

- ochronę siedlisk poprzez zachowanie i wspieranie naturalnych procesów zachodzących w środowisku,
- ochronę siedlisk przed inwazyjnymi gatunkami obcymi,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz promocję postaw wspierających ochronę bioróżnorodności, minimalizujących skutki zmian klimatycznych i antropopresję.

E. w zakresie pozostałych obszarów:

- ograniczenie uciążliwości akustycznej, w szczególności na obszarach miejskich,
- ograniczanie ryzyka powstania klęsk żywiołowych i poważnych awarii oraz likwidacja ich skutków,
- rozwój innowacji, w tym nowych technik i technologii związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

3. Uwarunkowania działania oraz potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW

3.1 Uwarunkowania działania WFOŚiGW

Prowadzona od 28 lat działalność związana ze wspieraniem przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i ochrony przyrody oraz poszanowania energii daje podstawę do określenia uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, w tym identyfikacji mocnych stron Funduszu, zagrożeń, potrzeb i sformułowania kierunków zmian.

Uwarunkowania zewnętrzne

- Funkcjonujący od prawie 30 lat system ekonomiczno-finansowy w obszarze ochrony środowiska, gdzie fundusze ekologiczne, takie jak: NFOŚiGW oraz wfośiGW, stanowią istotny element systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce i realizacji Polityki Ekologicznej Państwa.
- Doświadczenie i współpraca w realizacji wspólnych programów przez NFOŚiGW oraz wfośiGW.
- System opłat ekologicznych - zdolność do generowania przez system funduszy wypłat środków w kwocie wyższej niż uzyskiwane przychody z opłat i kar w wyniku wypracowanych mechanizmów zwrotnego finansowania ochrony środowiska. System opłat wymaga ciągłej aktualizacji.
- Wysokie i trwałe zapotrzebowanie na środki funduszy ukierunkowane na poprawę stanu środowiska.
- Zapotrzebowanie na wdrażanie nowych lub zmodyfikowanych instrumentów finansowych.
- Wzrost zapotrzebowania środków finansowych na realizację zadań związanych z ochroną powietrza, w tym: odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej, niskoemisyjności, efektywnego korzystania z zasobów oraz innowacyjności, a także działań związanych z zachowaniem bioróżnorodności i edukacją ekologiczną społeczeństwa.
- Rozwój działalności doradczej wspierającej wnioskodawców i beneficjentów - stwarzanie warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska.
- Zapewnienie współfinansowania projektów realizowanych z udziałem środków zagranicznych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej.
- Potrzeba weryfikacji zasad finansowania ze środków krajowych w kontekście przewidywanego strumienia środków unijnych na zadania w zakresie transformacji w kierunku niskoemisyjnej gospodarki i adaptacji do zmian klimatu, ochrony środowiska i gospodarki wodnej w perspektywie 2021-2027 przy uwzględnieniu uwarunkowań związanych z unikaniem nieuzasadnionej interwencji naruszającej równowagę rynkową oraz zasady, że finansowanie publiczne stanowić ma dźwignię dla mobilizacji środków publicznych.
- Kierowanie się szerszym interesem publicznym i środowiskowym, a nie wyłącznie opłacalnością przedsięwzięć.
- Zwiększająca się świadomość ekologiczna oraz aktywność inwestycyjna w sferze środowiska: samorządów terytorialnych, instytucji publicznych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych.

Uwarunkowania wewnętrzne

- Prowadzenie analizy potrzeb i identyfikacji przedsięwzięć w zakresie energetyki i środowiska dla województwa pomorskiego.
- Znajomość środowiskowych aspektów rozwoju województwa, potrzeb i problemów beneficjentów, co umożliwi elastyczne i szybkie reagowanie na bieżące potrzeby i wyzwania.
- Doskonalenie działań umożliwiających przygotowanie i realizację najlepszych projektów, których efektem będzie zmniejszenie presji na środowisko w województwie pomorskim.
- Współpraca z NFOŚiGW i wfośigw w obszarach wynikających ze Wspólnej Strategii.
- Stopniowe, dalsze zdobywanie doświadczeń i budowanie kompetencji we współpracy ze służbami ochrony środowiska, Ministerstwem Klimatu i Środowiska, NFOŚiGW oraz pozostałymi wfośigw.
- Rozwój Funduszu jako centrum kompetencji, między innymi w zakresie działań edukacyjnych i informacyjno-promocyjnych o zrównoważonym rozwoju.
- Wieloletnia i ugruntowana współpraca z samorządami, instytucjami ochrony środowiska i przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi.
- Doświadczenie w finansowaniu przedsięwzięć ochrony środowiska w regionie. Wypracowane zasady gospodarki finansowej oraz procedury finansowania ochrony środowiska i energetyki.
- Optymalizacja działalności finansowej (utrzymanie płynności finansowej, zarządzanie wolnymi środkami).
- Sprawne zarządzanie środkami finansowymi w celu zapewnienia potencjalnym beneficjentom możliwości skutecznego wykorzystania funduszy UE.
- Kompetencje w zarządzaniu środkami z UE.
- Elastyczne dostosowanie form i zasad dofinansowywania oraz zakresu i kierunków wsparcia do potrzeb potencjalnych beneficjentów.
- Udoskonalanie struktury organizacyjnej WFOŚiGW w związku z podejmowaniem nowych działań oraz w celu zwiększenia efektywności realizowanych działań.
- Rozbudowa i unowocześnienie systemu informatycznego.
- Utrzymanie systemu zarządzania opartego na zasadach zgodnych z Rozporządzeniem (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).
- Podnoszenie kwalifikacji pracowników WFOŚiGW.
- Współpraca w ramach systemu funduszy ekologicznych w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników (ujednoczenie wiedzy i ogólnych kompetencji), wspólnego promowania Funduszy jako systemu o wspólnej misji, realizacja Wspólnej Strategii .
- Promowanie walorów przyrodniczych województwa oraz budowanie świadomości ekologicznej, kształtowanie i rozwijanie właściwych postaw proekologicznych społeczeństwa oraz zapewnienie mieszkańcom regionu szerokiego dostępu do informacji o środowisku.

3.2 Potencjał finansowy i organizacyjny WFOŚiGW w Gdańsku

Potencjał finansowy

Fundusz własny WFOŚiGW w Gdańsku na koniec 2019 roku wynosił 219,8 mln zł. Pod tym względem jest jednym z mniejszych wojewódzkich funduszy. Posiadane środki są niewystarczające do pełnego i oczekiwanego angażowania się Funduszu we współfinansowanie zadań proekologicznych w regionie. Dlatego też WFOŚiGW w Gdańsku w ramach współpracy z NFOŚiGW pozyskuje wsparcie finansowe w formie pożyczek i udostępniania środków na realizację zadań regionalnych w określonych dziedzinach. Wartość uzyskanych środków w latach 2017-2020 (do 30.06.2020 r.), czyli w prawie całym czteroletnim okresie objętym dotychczasową Strategią działania w ramach już podpisanych umów wyniosła 369,75 mln zł, w tym dotacje w kwocie 260,89 mln zł, zaś pożyczki w kwocie 108,86 mln zł. Fundusz przewiduje dalsze korzystanie z tej formy współpracy i zwiększanie swoich możliwości finansowych w kolejnych latach określonych niniejszą Strategią.

W zakresie wypracowanych zasad gospodarki finansowej podkreślić należy:

- ⇒ efektywne stosowanie odnawialnych instrumentów finansowania ochrony środowiska na co wskazuje fakt, że w latach 2017-2020 z tytułu opłat i kar środowiskowych Fundusz uzyskał 79,2 mln zł, natomiast wypłaty środków na finansowanie ochrony środowiska wyniosły 307,6 mln zł,
- ⇒ wypracowany mechanizm samofinansowania Funduszu tj. zdolności do pokrycia kosztów utrzymania organów i biur ze środków uzyskanych z odsetek z oprocentowania udzielonych pożyczek i wolnych środków oraz „pomocy” technicznej” w związku z realizacją wspólnych programów z NFOŚiGW.

Potencjał organizacyjny

Potencjał organizacyjny Funduszu został zidentyfikowany głównie jako:

- ⇒ ugruntowana wiedza i wysokie kompetencje pracowników Funduszu oraz ich wieloletnie doświadczenie w przygotowaniu i realizacji projektów dotyczących ochrony środowiska i energetyki,
- ⇒ umiejętność zapewnienia przez pracowników Funduszu istotnego wsparcia samorządom terytorialnym w zakresie doradztwa, przygotowania i realizacji wielu zadań z zakresu ochrony środowiska i energetyki,
- ⇒ potencjał do rozwoju działalności doradczej w zakresie przygotowania inwestycji środowiskowych, w tym przygotowania dokumentacji aplikacyjnej dla projektów współfinansowanych ze środków zagranicznych,
- ⇒ potencjał do rozwoju działalności doradczej w zakresie doradztwa energetycznego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE,
- ⇒ instytucjonalna zdolność do wdrażania programów europejskich, uzyskana w wyniku uczestnictwa przy realizacji projektów finansowanych ze środków UE,
- ⇒ instytucjonalna zdolność do finansowania szerokiego i różnicowanego zakresu zadań związanych z ochroną środowiska i energetyki,

- ⇒ stałe doskonalenie systemu zarządzania środowiskowego w zakresie: dążenia do utrzymania zgodności z wymaganiami prawnymi, a poprzez dofinansowanie działań na rzecz ochrony środowiska istotnego przyczyniania się do podniesienia poziomu zgodności z celami określonymi w Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego,
- ⇒ wypracowane zasady funkcjonowania oraz umiejętność rozpoznawania potrzeb regionu, jak i koordynacji działań w tworzeniu ponadlokalnych inicjatyw, jest podstawą do utrzymania dotychczasowego poziomu funkcjonowania oraz rozwoju i poszukiwania nowych aktywności.

Fundusz jako centrum kompetencji dla potencjalnych i obecnych beneficjentów pełni rolę analityczno-doradczą tj. wspiera beneficjentów w uzyskaniu dofinansowania, a także udziela merytorycznego wsparcia w sprawnej realizacji przedsięwzięć. Działalność ta uwzględnia również działania informacyjno-edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa w zakresie kształtowania oraz rozwijania właściwych postaw i zachowań proekologicznych. Doświadczenie WFOŚiGW w Gdańsku w przygotowaniu i realizacji projektów będzie wykorzystane przy wdrażaniu niniejszej Strategii.

4. Misja, cele i priorytety WFOŚiGW w Gdańsku

4.1 Misja i cele WFOŚiGW w Gdańsku

Działalność WFOŚiGW w Gdańsku ma na celu wspieranie przedsięwzięć wynikających z realizacji celów określonych w Polityce Ekologicznej Państwa poprzez finansowe wspieranie zadań w ochronie środowiska i gospodarce wodnej, spójnych z listą zadań priorytetowych. Jednocześnie działalność Funduszu ma również na celu stwarzanie warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Misją WFOŚiGW w Gdańsku jest działanie na rzecz trwałego, zrównoważonego rozwoju województwa pomorskiego i strefy przybrzeżnej Bałtyku oraz transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej.

Celem generalnym Funduszu jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć oraz inicjatyw służących środowisku w województwie pomorskim oraz działania na rzecz transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków zagranicznych, w tym Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Osiągnięcie celu generalnego będzie możliwe poprzez realizację następujących dwóch głównych działań:

- **Działanie I: Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej**
- **Działanie II: Tworzenie warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej**

Priorytety określone zostały w oparciu o Wspólną Strategię w następujący sposób:

PRIORYTET I	Adaptacja do zmian klimatu, ochrona wód i gospodarka wodna
PRIORYTET II	Transformacja energetyczna gospodarki oraz ochrona powietrza
PRIORYTET III	Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami
PRIORYTET IV	Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna

Wdrażanie powyższych priorytetów będzie następowało poprzez realizację następujących celów szczegółowych Funduszu:



Wyżej przedstawione cele Funduszu są spójne z celami i perspektywami określonymi we Wspólnej Strategii NFOŚiGW oraz wfosigw.

W Funduszu ustanowiono, udokumentowano, wdrożono oraz ciągle doskonalą się system zarządzania środowiskowego oparty na wymaganiach Rozporządzenia EMAS, którego celem jest poprawa skuteczności nadzoru nad funkcjonowaniem Funduszu.

Przy wyborze przedsięwzięć WFOŚiGW będzie uwzględniał następujące zasady:

1. zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń,
2. obniżenie emisji i efektywne wykorzystanie zasobów,
3. oszczędność i odzysk energii, wody i surowców,
4. przeciwdziałanie utracie bioróżnorodności,
5. promocję proekologicznych postaw i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska,
6. efektywność ekologiczną i ekonomiczną,
7. innowacyjność zastosowanych rozwiązań.

4.1.1 Priorytet I – Adaptacja do zmian klimatu, ochrona wód i gospodarka wodna

Działania Funduszu będą ukierunkowane na uzyskanie dobrego stanu wód w odniesieniu do jakości, ilości i ich wykorzystania oraz na oszczędnym gospodarowaniu wodami. Fundusz będzie w dalszym ciągu aktywnie uczestniczył w realizacji zadań wynikających z KPOŚK oraz późniejszego planu dla wdrożenia dyrektywy Rady 91/271/EWG. Formułowane będą też działania służące minimalizacji skutków zmian klimatycznych, w szczególności poprzez ochronę przeciwpowodziową, zwiększenie retencji oraz porządkowanie gospodarki wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych.

W ramach priorytetu I Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ wspieranie działań służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu presji środowiskowej oraz likwidacji jej skutków, wynikającej z koncentracji ludności i działalności gospodarczej na obszarach przybrzeżnych południowego Bałtyku, prowadzących do jego eutrofizacji i zagrożenia utraty różnorodności biologicznej,
- ⇒ ograniczanie dopływu zanieczyszczeń do wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego oraz do wód powierzchniowych w zlewniach rzek na terenie województwa pomorskiego,
- ⇒ budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w tym przystosowanie ich do obiektów o charakterze jednostki badawczej, systemów kanalizacyjnych oraz elementów infrastruktury sanitarnej, w tym przede wszystkim realizacja inwestycji:
- ⇒ wynikające z aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych i Masterplanu dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych,
- ⇒ służące ograniczeniu presji na obszary cenne przyrodniczo, w tym parki narodowe i krajobrazowe oraz obszary Natura 2000,
- ⇒ kompleksowe rozwiązania problemów gospodarki wodno-ściekowej na obszarach poza aglomeracjami wyznaczonymi w KPOŚK,
- ⇒ budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury zagospodarowania osadów ściekowych, w tym kompleksowych rozwiązań systemowych,
- ⇒ ograniczanie procesu degradacji jezior poprzez ograniczenie i likwidację presji, szczególnie komunalnej i rolniczej,
- ⇒ zapewnienie dostępu do czystej wody poprzez ochronę wód w zlewniach rzek oraz na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych i powierzchniowych stanowiących źródło wody dla potrzeb komunalnych,
- ⇒ budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody, sieci wodociągowych na obszarach wiejskich pod warunkiem zapewnienia właściwej gospodarki ściekowej na terenie objętym projektem oraz działania służące ograniczeniu strat wody,
- ⇒ służące adaptacji do zmian klimatu, w tym ochronie zasobów wodnych, poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz zagospodarowanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej,
- ⇒ dotyczące działań mających na celu wykorzystanie potencjału przyrody w łagodzeniu zmian klimatu,

- ⇒ kompleksowe rozwiązania mające na celu uporządkowanie gospodarki wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych polegające na zwiększeniu stopnia ich retencjonowania i zagospodarowania w miejscu ich gromadzenia,
- ⇒ wspieranie działań badawczo-rozwojowych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, których efekty będą mogły być wykorzystywane przez podmioty świadczące usługi publiczne w ww. zakresie (np. eksploatatorzy oczyszczalni ścieków), w celu rozwiązania problemów (np. obecność w ściekach i osadach ściekowych zanieczyszczeń trudnych do usunięcia jak np. mikroplastiki, mikrozanieczyszczenia, farmaceutyki, itp.),
- ⇒ rozwój i utrzymanie monitoringu w ochronie powietrza i gospodarce wodnej, w tym kontroli i monitoringu zbiorników bezodpływowych na nieczystości,
- ⇒ przeciwdziałanie klęskom żywiołowym, zapobieganie zagrożeniom środowiska, w tym poważnym awariom i likwidację ich skutków,
- ⇒ dotyczące przeprowadzenia i wdrażania audytów mających na celu poprawę funkcjonowania instalacji gospodarki wodno-ściekowej oraz zwiększenia efektywności energetycznej,
- ⇒ przedsięwzięcia związane z wdrożeniem programu działań polegających na zmniejszeniu i zapobieganiu zanieczyszczeniom wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, o którym mowa w art. 104 Prawa wodnego.

4.1.2 Priorytet II - Transformacja energetyczna oraz ochrona powietrza

Działania Funduszu będą ukierunkowane na zmniejszenie zużycia energii i surowców, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza (szczególnie niskiej emisji), zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych oraz ograniczenie hałasu. Działania Funduszu w tym obszarze wspierane będą poprzez system bezpłatnego doradztwa realizowanego w ramach programu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”.

W ramach priorytetu II Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej oraz ograniczenie bądź unikanie emisji gazów oraz pyłów w szczególności ograniczenie niskiej emisji, w tym realizacja zadań wynikających z programów ochrony powietrza, uchwał antysmogowych oraz planów gospodarki niskoemisyjnej,
- ⇒ ograniczenie zużycia energii, w tym wprowadzenie zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej i instalacjach związanych z gospodarką komunalną,
- ⇒ rozwój i kompleksowa modernizacja systemów zaopatrzenia w ciepło (dotyczące zarówno wytwarzania jak i dystrybucji ciepła), w szczególności wspierające osiągnięcie statusu systemu efektywnego energetycznie,
- ⇒ poprawę efektywności energetycznej wytwarzania energii poprzez budowę lub modernizację źródeł wysokosprawnej kogeneracji,
- ⇒ prowadzące do zwiększania udziału energii pochodzącej z mikroźródeł rozproszonych, zużywanej na potrzeby własne,

- ⇒ dotyczące budowy, rozbudowy i modernizacji instalacji odnawialnych źródeł energii, w tym modernizację małych elektrowni wodnych,
- ⇒ mające na celu wzrost lokalnego bezpieczeństwa dostaw energii, w tym uwzględniające inicjatywy klastrowe oraz związane z powstawaniem spółdzielni energetycznych,
- ⇒ rozwój ekologicznych form transportu,
- ⇒ budowa mikrobiogazowni rolniczych, w tym obiektów o charakterze jednostki edukacyjnej i badawczo -rozwojowej, instalacji wykorzystujących biogaz pozyskiwany z odgazowania składowisk oraz komór fermentacyjnych oczyszczalni ścieków,
- ⇒ dotyczące wdrażania „czystych technologii” w przemyśle i sektorze publicznym, w szczególności wykorzystujących odnawialne lub alternatywne źródła energii, w tym technologie wodorowe, podnoszące efektywność energetyczną oraz prowadząc do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń,
- ⇒ wdrażanie i promocja rozwiązań innowacyjnych wpływających na rozwój potencjału energetycznego kraju i regionu w tym działania związane z produkcją i wykorzystaniem wodoru, energetycznym zagospodarowaniem odpadów oraz morską energetyką wiatrową.

4.1.3 Priorytet III – Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami

Działania Funduszu będą ukierunkowane na jak najpełniejsze wdrożenie hierarchii postępowania z odpadami, tj. zapobieganie powstawaniu, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów.

W ramach priorytetu III Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ zapobieganie powstawaniu odpadów oraz przygotowanie produktów do ponownego użycia, w tym rozwój sieci napraw zepsutego i wymiany niepotrzebnego sprzętu domowego, w szczególności w ramach punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK),
- ⇒ wdrażanie i rozbudowa efektywnych systemów selektywnego zbierania odpadów, w szczególności punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) oraz dostosowanie systemów selektywnego zbierania odpadów w gminach do wymagań prawnych oraz technologicznych i organizacyjnych RIPOK,
- ⇒ dotyczące zmian technologicznych, które prowadzą do zapobiegania powstawaniu odpadów oraz zapewniające ich wykorzystanie w procesach produkcji,
- ⇒ zwiększenie udziału odzysku lub recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów, w tym odzysk energii z odpadów,
- ⇒ rozwój selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych w systemie odpadów komunalnych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów wielkogabarytowych oraz z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych,

- ⇒ realizacja infrastruktury potrzebnej do zagospodarowania odpadów komunalnych ujętej w planie inwestycyjnym⁸ stanowiącym załącznik do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, w tym dostosowanie obiektów/instalacji do wymogów w obszarze gospodarki odpadami i zwiększenia efektywności ich funkcjonowania,
- ⇒ usuwanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w szczególności realizacja zadań wpisujących się w programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

4.1.4 Priorytet IV - Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna

Działania Funduszu będą ukierunkowane na zachowanie różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemów, gatunków i genów oraz zmniejszeniu antropopresji na obszarach cennych przyrodniczo. Istotne będzie również podnoszenie świadomości i kreowanie prawidłowych postaw proekologicznych.

W ramach priorytetu IV Fundusz będzie wspierał w szczególności następujące działania:

- ⇒ zachowanie różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemów i gatunków oraz zmniejszenie antropopresji na obszarach cennych przyrodniczo,
- ⇒ ochrona siedlisk przyrodniczych i krajobrazów typowych dla województwa pomorskiego,
- ⇒ ochrona i tworzenie korytarzy ekologicznych,
- ⇒ sporządzanie i aktualizacja planów ochrony, planów zadań ochronnych oraz monitoringu przyrodniczego,
- ⇒ tworzenie infrastruktury w celu ukierunkowania ruchu turystycznego i ograniczenia antropopresji na terenach objętych ochroną,
- ⇒ wspieranie monitoringu przyrodniczego.
- ⇒ rozwijanie kompetencji (tj. wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa tj. edukacja ekologiczna⁹.
- ⇒ kampanie edukacyjne i informacyjne oraz konferencje i szkolenia z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- ⇒ rozwijanie kompetencji (tj. wiedzy, umiejętności), w zakresie eksploatatorów obiektów, w szczególności obiektów mikrobiogazowni rolniczych i oczyszczalni ścieków,
- ⇒ edukacja w zakresie podniesienie świadomości społecznej w zakresie łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do ich skutków,
- ⇒ wsparcie ośrodków edukacji i informacji o środowisku.

⁸ Warunek ujęcia inwestycji w planie inwestycyjnym WPGO nie dotyczy instalacji do recyklingu odpadów (art. 35 ust 9 ustawy o odpadach).

⁹ zaczerpnięte z Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, strona 47

5. Efekty środowiskowe

Efekty realizacji przedsięwzięć ekologicznych wspieranych przez WFOŚiGW w Gdańsku są na bieżąco ewidencjonowane zarówno w zakresie efektu rzeczowego, jak i ekologicznego. Ewidencjonowane wskaźniki efektów środowiskowych są charakterystyczne dla poszczególnych priorytetów. Wskaźniki prezentowane są każdego roku w sprawozdaniu z działalności WFOŚiGW w Gdańsku za dany rok, w tym w szczególności w zakresie:

- liczby dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków,
- ilości ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla,
- ilości zagospodarowanej wody opadowej,
- ograniczenia masy składowanych odpadów.

Uzyskanie ww. efektów środowiskowych możliwe jest poprzez prowadzenie ciągłego naboru wniosków, doradztwo oraz udzielanie dofinansowania na działania przyczyniające się do ich realizacji oraz ogłaszanie konkursów tematycznych.

W ramach funkcjonującego w WFOŚiGW w Gdańsku systemu zarządzania środowiskowego dokonuje się również okresowej identyfikacji i oceny bezpośredniego oddziaływania organizacji na środowisko, w tym w szczególności w zakresie:

- Wytwarzania odpadów papieru i tektury (makulatura)
- Ograniczenia zużycia zasobów naturalnych (energia elektryczna i ciepła)
- Zmniejszenie oddziaływania na środowisko poprzez stosowanie "Zielonych Zamówień"

Działaniami zmierzającymi do ograniczenia zużycia energii elektrycznej i ciepłej są: zamontowana w siedzibie Funduszu instalacja fotowoltaiczna (wytwarzająca energię elektryczną), zastosowanie energooszczędnego oświetlenia, zastosowanie rozwiązań zmniejszających zapotrzebowanie na energię ciepłą, m.in. zwiększonej warstwy izolacji termicznej posadzek na gruncie i stropodachu oraz system zarządzania energią w budynku.

6. Polityka finansowa

W 2021 roku rozpocznie się nowy okres finansowania UE na lata 2021-2027. Jednym z najważniejszych priorytetów w skali kraju oraz na poziomie regionalnym jest wygospodarowanie środków finansowych niezbędnych do zapewnienia krajowego wkładu finansowego, umożliwiającego jak najpełniejsze wykorzystanie środków pochodzących z UE przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Wymusza to ustalenie określonej hierarchii wydatkowania środków finansowych Funduszu. Oznacza to, że środowiskowe projekty inwestycyjne i działania realizowane z udziałem środków UE, objęte programami operacyjnymi UE i innych środków zagranicznych (EOG) na lata 2021-2027, będą dofinansowane w pierwszej kolejności.

Jednocześnie dla zapewnienia harmonijnej realizacji zadań określonych w POŚ WP, a nieprzewidzianych do dofinansowania ze środków UE, część środków finansowych Funduszu będzie przeznaczana wyłącznie na te zadania.

6.1 Założenia ogólne

Możliwości finansowania nowych przedsięwzięć służących ochronie środowiska wyznacza stan majątku Funduszu. W celu zapewnienia należytej płynności finansowej i zapewnienia niezbędnych środków w kolejnych latach objętych Strategią, jak i w latach wykraczających poza ramy niniejszej Strategii działania, niezbędne jest utrzymanie realnej wartości majątku Funduszu, co najmniej na obecnym poziomie.

Polityka finansowa Funduszu ukierunkowana będzie na realizację priorytetów wskazanych w strategii, wynikających z obowiązujących aktów prawnych oraz dyrektyw UE. Oznacza to, że Fundusz nie może dążyć do minimalizacji wolnych środków na koniec roku w przypadku, gdy z planów wynikać będzie, że przejściowo wolne środki mogą i powinny być zaabsorbowane w latach następnych. Możliwe będzie także przejściowe zadłużanie się Funduszu poprzez wykorzystanie pożyczek i udostępnianych środków NFOŚiGW lub kredytów komercyjnych, w celu zapewnienia w latach obowiązywania Strategii działania, wkładu finansowego dla realizacji programów strategicznych w obszarze energetyki i środowiska i POŚ WP.

6.2 Kierunki finansowania

Dla osiągnięcia określonych w Strategii celów i skutecznego realizowania przyjętych zadań niezbędna jest spójna z tymi celami polityka finansowa Funduszu. Opierać się ona będzie na kilku podstawowych priorytetach i założeniach:

- planowanie wydatków z uwzględnieniem priorytetów określonych w POŚ WP oraz innych programach strategicznych województwa pomorskiego związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną oraz wynikających ze współpracy z NFOŚiGW,
- dążenie do wzrostu zasobów finansowych Funduszu poprzez coroczny wzrost funduszu statutowego,
- dążenie do utrzymania w strukturze finansowania przedsięwzięć przewagi finansowania zwrotnego (pożyczkowego), które stanowić będzie ok. 55 % \pm 5 % wypłat środków Funduszu,
- zwiększenie efektu mnożnikowego (efektu dźwigni) poprzez modyfikowanie proponowanych produktów finansowych,
- dążenie do ograniczenia udziału środków Funduszu w kosztach kwalifikowanych przedsięwzięć inwestycyjnych do poziomu nieprzekraczającego 70 %,
- zmniejszanie poziomu umarzania pożyczek preferencyjnych w przypadku zadań finansowanych z dużym udziałem środków dotacyjnych,
- powiązanie poziomu dotacji/umorzenia z efektem ekologicznym np. bonus za niskoemisyjność i odnawialne źródło energii,
- dążenie do maksymalizowania efektu ekologicznego przy minimalizacji kosztów osiągnięcia tego efektu,
- Fundusz będzie analizował i w ograniczonym zakresie angażował się w przedsięwzięcia niezbędne ekologicznie i efektywne pod względem szerszego interesu ekonomicznego, ale trudno wykonalne finansowo.

6.3 Prognoza finansowania działań

Nieodzownym elementem planowania strategicznego jest określenie dostępnych środków, które Fundusz będzie mógł przeznaczyć na realizację zadań statutowych. Wykorzystując doświadczenia z realizacji poprzedniej Strategii działania oraz uwzględniając aktualną sytuację gospodarczą i dotychczasowe trendy w realizacji przychodów statutowych dokonano prognozy przyszłych przychodów. Przeprowadzono analizę spłat pożyczek i symulację na lata przyszłe, uwzględniając aktualnie obowiązujące w Funduszu zasady dofinansowania przedsięwzięć. Prognozy i analizy wykazały, że przychody w roku 2021 będą na poziomie zbliżonym do roku 2020. Planowana kwota dostępnych środków w 2021 roku wyniesie 191 mln zł, zaś łącznie w okresie 2021-2024 wyniesie 527,2 mln zł.

Przedstawione powyżej prognozy uwzględniają zarówno środki statutowe Funduszu jak i środki finansowe pozyskane w ramach współpracy z NFOŚiGW z programów priorytetowych kierowanych do wojewódzkich funduszy. Wysokość środków dot. realizacji Wspólnej Strategii została oszacowana na podstawie dotychczasowej współpracy z NFOŚiGW w zakresie realizacji programów priorytetowych i w rzeczywistości może ulec zmianie również z uwagi na trudne do oszacowania w gospodarce skutki stanu pandemii.

Poniżej zaprezentowano historyczne i planowane w okresie obowiązywania strategii wielkości środków finansowych, zarówno własnych jak i pozyskanych z NFOŚiGW, które będą przeznaczone przez Fundusz na dofinansowanie zadań ekologicznych .

Tabela przedstawia wielkości środków pozyskanych z NFOŚiGW

Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej z udziałem środków NFOŚiGW(w mln zł)		Realizacja lata 2017-2020	Środki niewykorzystane 2017-2020	Plan na lata 2021-2024
1	Działalność pożyczkowa ze środków pozyskanych z NFOŚiGW	114,9	31,8	51,7
2	Działalność dotacyjna ze środków pozyskanych z NFOŚiGW (łącznie z umorzeniami)	268,7	78,0	336,2
3	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków pozyskanych z NFOŚiGW	384,3	109,8	387,9

Tabela przedstawia wielkości środków własnych

Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w ramach projektów statutowych (w mln zł)		Realizacja lata 2017-2020	Środki niewykorzystane 2017-2020	Plan na lata 2021-2024
1	Działalność pożyczkowa ze środków własnych	177,1	20,1	101,2
2	Działalność dotacyjna ze środków własnych	53,4	10,8	30,5
3	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych	230,5	30,9	131,7

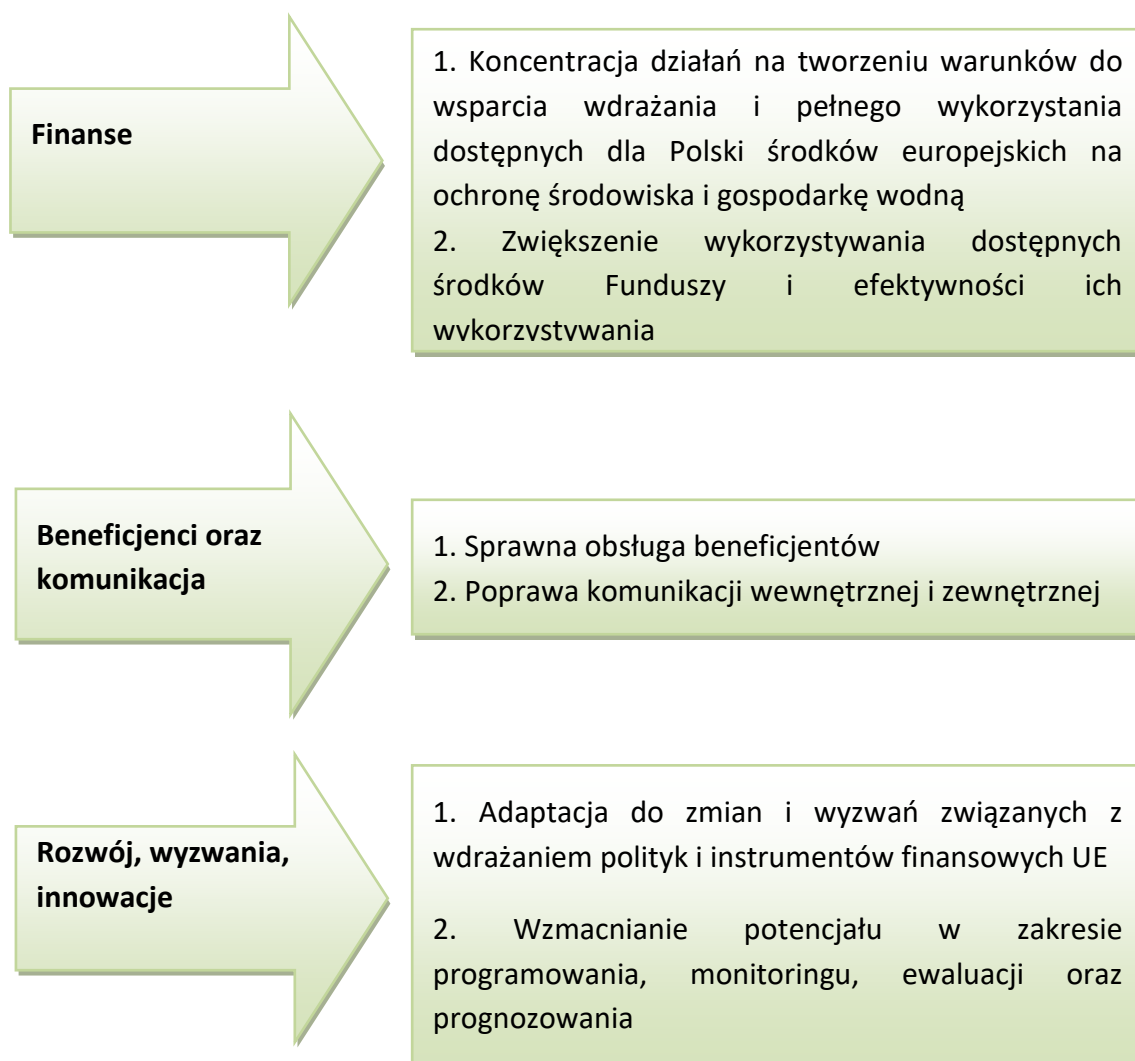
Przedstawione plany finansowe obarczone są ryzykiem wynikającym z dwóch istotnych, trudnych do przewidzenia na obecnym etapie przesłanek:

1. ewentualne zmiany przepisów prawnych, w szczególności w zakresie przychodów i wydatków wfośigw, głównie w związku z planowanymi zmianami Prawa wodnego;
2. zmniejszone wpływy wynikające z sytuacji gospodarczej w Polsce na skutek stanu pandemii w okresie 2020-2021.

7. Współpraca z NFOŚiGW oraz pozostałymi wfośigw

Wspólna Strategia wyznacza ogólne kierunki działalności i współpracy, mające na celu zapewnienie spójności i efektywności działań NFOŚiGW oraz wfośigw w zakresie wspierania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce. Doskonalenie sposobu funkcjonowania Funduszy w ramach istniejącego systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ma na celu zwiększenie skuteczności i efektywności współpracy w sektorze środowiska. Przyjęte we Wspólnej Strategii priorytety mają spowodować rozwój współpracy pomiędzy funduszami na różnych płaszczyznach, jak i w każdej sferze prowadzonej działalności, od poszukiwania optymalnych form dofinansowania, poprzez wspólne zwiększanie kompetencji, wymianę doświadczeń w zakresie obsługi beneficjentów jak i podejmowanie działań w celu promocji i wzmocnienia systemu i jego przygotowania do pełnienia nowych funkcji.

Realizacja misji i priorytetów Wspólnej Strategii następować będzie w wyniku realizacji działań zgrupowanych w ramach trzech perspektyw:



Wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej dzięki sprawnej współpracy, zarówno wzajemnej jak i z NFOŚiGW, skutecznie od lat wspierają beneficjentów w realizacji przedsięwzięć służących poprawie stanu środowiska i zrównoważonemu gospodarowaniu jego zasobami. Podniesienie efektywności współpracy oraz optymalizacja udzielanego dofinansowania ma skuteczniej wspierać beneficjenta w regionie.

8. Aktualizacja i ocena funkcjonowania Strategii

Strategia działania będzie aktualizowana w miarę pojawiających się potrzeb m.in. aktualizacji Wspólnej Strategii, aktualizacji dokumentów strategicznych, istotnych zmian otoczenia prawnego itp. W ramach aktualizacji przewiduje się możliwość wprowadzania zmian dotyczących celów i priorytetów określonych w Strategii.

W celu oceny postępów wdrażania Strategii działania prowadzony będzie monitoring w cyklu rocznym, zgodnie z terminami publikacji Sprawozdań z działalności WFOŚiGW w Gdańsku.